

Καλομενόπουλοι

Παλιά ιστορική οικογένεια από το Αμάρι Ρεθύμνης, μέλη της οποίας διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στους αγώνες της Κρήτης και στα πολιτικά και στρατιωτικά πράγματα της άλλης Ελλάδας. Σημαντικότερα μέλη της είναι τα παρακάτω:

1. Γεώργιος: Γεννήθηκε στο Αμάρι Ρεθύμνης γύρω στα 1770. Όταν ανδρώθηκε, εγκαταστάθηκε στο Ρέθυμνο, όπου με το ήθος του, την ανδρεία του και τον πλούτο του επιβλήθηκε στην κοινωνία της πόλης, ακόμη και σ' αυτούς τους ατίθασους γενίτσαρους, ώστε μόνο αυτός από το χριστιανικό στοιχείο να μπορεί να μπαίνει έφιππος σ' αυτή.

Το 1820 μνήθηκε από τον Υδραίο πλοίαρχο Τομπάζη στα μυστικά της Φιλικής Εταιρείας και εργάστηκε με όλες του τις δυνάμεις για τη διάδοση και την επιτυχία των στόχων της. Ένα όμως απρόοπτο επεισόδιο τον ανάγκασε να διακόψει το έργο του και να καταφύγει στα βουνά. Δύο παιδιά ενός συγγενή του είχαν αρπαχθεί από τους Τούρκους και είχαν κλεισθεί σ' ένα σπίτι με στόχο να τα εξισλαμίσουν με το ζόρι. Ο Γεώργιος Καλομενόπουλος μπήκε κρυφά στο σπίτι αυτό και τα απελευθέρωσε. Έγινε όμως αντιληπτός από τους Τούρκους και καταδιώχθηκε απ' αυτούς. Έξω δε από την πόλη, στα Περιβόλια, κατόρθωσαν να τον συλλάβουν και να τον φυλακίσουν.

Ωστόσο γρήγορα κατάφερε να δραπετεύσει, αλλά πηδώντας από τα τείχη της πόλης τραυματίστηκε σοβαρά και έμεινε σχεδόν ανάπηρος. Τελικά όμως κατάφερε με πολλές δυσκολίες να φτάσει στα Σφακιά και να σωθεί. Ήταν ο καιρός που γίνονταν οι πρώτες ζυμώσεις για την προετοιμασία του μεγάλου ξεσηκωμού, στις οποίες έλαβε ενεργό μέρος.

Αργότερα επέστρεψε στο Αμάρι και διέθεσε όλη την περιουσία του για τις ανάγκες του αγώνα. Εργάστηκε δε γενικά με ζήλο και αυταπάρηση για την οργάνωση και τη διεξαγωγή της επανάστασης. Το 1828 εκλέχθηκε μέλος του "Κρητικού Συμβουλίου", που διεύθυνε τα πράγματα του νησιού μέχρι το τέλος του αγώνα, το 1830, οπότε αποσύρθηκε στο Αμάρι, όπου και πέθανε το 1856, σε προχωρημένη ηλικία.

2. Εμμανουήλ: Εξάδελφος του προηγούμενου, γεννήθηκε στο Αμάρι το 1785. Νέος μετέβη στην Κωνσταντινούπολη, όπου σπούδασε στη σχολή του Πατριαρχείου και μετά το πέρας των σπουδών του επανέκαμψε στην Κρήτη και χειροτονήθηκε ιερέας, γύρω στα 1817.

Μνήθηκε νωρίς στη Φιλική Εταιρεία και εργάστηκε αόκνως για την προετοιμασία της επανάστασης του 1821. Επικεφαλής δε των συγχωριανών του έλαβε μέρος στις πρώτες, γύρω από το Ρέθυμνο, μάχες. Σκοτώθηκε στις 14 Απριλίου 1822 στη μάχη για την εκπόρθηση του φρουρίου Φορτέτσα της πόλης.

3. **Κοκόλης:** Ανιψιός του προηγούμενου, γεννήθηκε στο Αμάρι το 1836. Έλαβε μέρος και πολέμησε γενναία στην επανάσταση του 1866-69 και του 1878. Πέθανε στο Αμάρι το 1899.

4. **Νικόστρατος:** Γεννήθηκε το 1865. Σπούδασε σε στρατιωτική σχολή, απ' όπου αποφοίτησε ανθυπολοχαγός Πεζικού. Τον επόμενο χρόνο κατέβηκε στην Κρήτη και μελέτησε την τοπογραφία του νησιού. Θεωρήθηκε όμως ύποπτος και συνελήφθη από τους Τούρκους. Φυλακίσθηκε στην αρχή και μετά απελάθηκε.

Στην Ελλάδα συνέχισε τις τοπογραφικές του μελέτες συνεργαζόμενος με τον Αυστριακό συνταγματάρχη Χάρτλ, καθώς και τις επιτελικές του μελέτες των συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης και Μακεδονίας.

Στην επανάσταση του 1897-98 έλαβε μέρος στο εκστρατευτικό σώμα του Τιμολέοντα Βάσου.

Το 1905 έλαβε μέρος στον Μακεδονικό αγώνα ως αρχηγός σώματος και συνελήφθη αιχμάλωτος και φυλακίσθηκε. Κατόρθωσε όμως να δραπετεύσει το 1908 και να επιστρέψει στην Ελλάδα. Το 1912 συμμετείχε στον Πρώτο Βαλκανικό πόλεμο και τραυματίσθηκε στη μάχη του Σαραντάπορου. Ύστερα διορίσθηκε στρατιωτικός διοικητής Κρήτης και στη συνέχεια Λέσβου.

Το 1919 προήχθη σε υποστράτηγο και τοποθετήθηκε διοικητής της 8ης Μεραρχίας και μετά φρούραρχος Σμύρνης, ως και στρατιωτικός διοικητής Αθηνών. Αποστρατεύθηκε το 1921. Δημοσίευσε πλήθος τοπογραφικών, στρατιωτικών και ιστορικών μελετών.

Από το βιβλίο
"ΛΕΞΙΚΟ ΤΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ"
του Γιάννη Χρηστάκη"